

PEĆIGRAD – STARI GRAD

Pećigrad je podigao ban Ivan Tuz 1470. godine. Njegovi sinovi prodali su ovaj grad braći Šubićima Peranskim, a oni ga 1519. godine ustupili Jurčecu Gusiću. Kada su poslije smrti Gusića njegova jedinca sina zarobili Osmanlije, njegova udovica je 1520. godine posinila krupskog kaštelana Mihajla Turka, po kome se ovaj grad nazvao Peći Mihajla Turka. Čuvala ga je kraljeva vojska od 12 stražara. Desetak godina kasnije posada je povećana na 16 vojnika, a 1577. godine posada je samovoljno napustila grad.

Sve do 1635. godine ovaj kraj je ostao pust i nenaseljen, a onda je u njega smještena malobrojna osmanska posada od 23 graničara, koja će kasnije biti potčinjena ostrožačkom kapetanu. Međutim, do prve polovine XVIII stoljeća po svom značaju i broju stacioniranog oružja i ljudi Pećigrad će izrasti u značajniju krajišku tvrđavu: grad je imao 2 veća i 4 manja topa i posadu od 250 ljudi. Godine 1786, po nalogu bosanskog valije Muhsinovića, uz srednjovjekovni grad Peći ostrožački kapetan Bešir-beg Beširević sagradio je novi grad, koji se do danas djelomično sačuvao.

U najzapadnijem dijelu općine Cazin, naselju Šturlić, u zidinama starog grada smještenog na uzvišenju iznad rijeke Korane, nalazi se mala kamena džamija.

Nepravilan oblik

Stotinu godina nakon što su 1576. godine osvojili Cazin, Turci su zauzeli i 27 kilometara udaljeno mjesto Šturlić, koje se nalazi uz samu granicu sa Hrvatskom.

Ulaskom u stari grad Šturlić, Turci su tadašnju kulu preuredili u džamiju. U kuli su napravili mihrab, mimber i s tavana kule podigli manju drvenu munaru, koja je i danas na istom mjestu. Da je džamija prije bila tvrđava može se vidjeti i po tome što nije okrenuta prema kibli, već je to učinjeno samo s mihrabom, dok je prednji zid kasnije rekonstruiran i tada je malo ispravljen prema kibli, zbog čega džamija više nema pravougaoni, već nepravilan oblik.

S obzirom na to da je napravljena u sklopu nekadašnje tvrđave, zidovi džamije su od kamena i debeli više od metra, dok su prozori zadržani u izvornom obliku i na njima se jasno vidi da se radilo o nekadašnjim puškarnicama.

Džamija je opremljena i prema potrebi može služiti svojoj svrsi, a posljednjih nekoliko godina u funkciji je samo tokom ramazan.

Prilikom ulaska u džamiju posjetiocu za oko “zapne” stara vrsta svijećnjaka zvanog “šamidan”, koji je još dobro očuvan, a koji je nekad služio kao jedino osvjetljenje za džamiju. I danas, kamena džamija na starom gradu u Šturliću prkosi zubu vremena i svjedoči postojanju islama na ovim prostorima.

Privremena lista

Stari grad u Šturliću sa kamenom džamijom danas se nalazi tek na privremenoj listi spomenika, koju je sačinila Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH i opstoji jedino uz nesebičnu brigu mještana Šturlića, koji u njemu vide neprocjenjivu vrijednost.

Tri puta obnavljana

U proteklom ratu, džamiju je agresor granatirao više puta, tako da je bila dosta oštećena. Munara je bila skoro srušena i iskrivljena, a zidovi mnogo puta pogođeni artiljerijskim projektilima. Koliko je poznato, džamija je do sada tri puta renovirana, a posljednji put je to bilo 1996. godine. Tada su je džematlije iz vlastitih sredstava popravile i sačuvale od daljnjeg propadanja.

Sedam porodica

Grad Šturlić je tada bio opasan zidinama i samo u tom prostoru je bilo naselje. Turci su tu nastanili sedam porodica, od kojih je kasnije nastalo sedam plemena, koja i danas čine većinu stanovništva Šturlića.

Tekst i slike obradio: Igor Pečenkovic dipl.ecc.hot.

Izvori: JU „Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa Bihać“ popisni registar,“Stari gradovi Unsko-sanskog kantona“ Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa Bihać i Muzej Unsko-sanskog kantona,februar 2009, internet, <http://old.kons.gov.ba/>

